

לפיכך כתב רחמנא: "בחג הסוכות".

ואי כתב רחמנא: "במועד שנת השמיטה בחג הסוכות" ולא כתב "בבוא כל ישראל", הוה אמינא: אפילו ביום טוב אחרון⁽²⁵⁾ אפשר לקיים מצות הקהל.

לפיכך כתב רחמנא "בבוא כל ישראל לראות את פני ה' אלקיך", דמשמע בשעת ביאתם, והיינו מאימת דמתחיל מועד [מתחילת המועד] ביום טוב ראשון, שהוא זמן ביאת כל ישראל למקדש⁽¹⁾.

שנינו במשנה: וחזן הכנסת נוטל ספר תורה ונותנו לראש הכנסת:

וסליק אדעתין דעושים כן כדי לכבד את ראש הכנסת ואת הסגן ואת הכהן הגדול, ולכך לא נתן השמש מיד למלך.

ומדייקת הגמרא: האם שמעת מינה מסתם משנתנו, שהלכה כמאן דאמר [בבא בתרא ק"ט ב]: חולקים כבוד לתלמיד במקום הרב, שהרי כולם בפני המלך כתלמידים בפני הרב, ואף על פי כן חולקים להם כבוד?

אמר אביי: אין מכאן הוכחה, כי כולה [כל מה שעושים שם] הוא משום כבודו דמלך, שעל ידי זה מתיקר המלך שמראים את מעלותיו זה למעלה מזה.

מא-ב

"אלה מועדי ה'", ואף ראש השנה נכלל בפרשה זו.

25. בט"ז יורה דעה סימן רכ סעיף כ, פירש, שהכוונה היא לשמיני עצרת, ומזה הוכיח דשמיני עצרת איקרי חג, ויש לומר בו "שמיני עצרת החג הזה".

אלא שהט"ז באורח חיים סימן תרסח ס"ק א הקשה על זה, דאם כן איך סליק אדעתין דאז הוא זמן הקהל, והא אין בנין הבימה דוחה שבת ויום טוב, ויעויין שם במה שתירץ.

עוד הוסיף שם, דמכאן משמע ששמיני עצרת נקרא "יום טוב אחרון של סוכות", ודוקא לענין פז"ר קש"ב נידון שמיני עצרת כרגל בפני עצמו. עוד הביא שם דעת החולקים עליו, ומפרשים דכונת הגמרא להושענא רבה; ותמה עליהם דלא מצינו שיקראו ימי חול המועד בשם יום טוב.

1. א. תמהו התוספות: לכתוב רק "חג הסוכות" ולמה לי "במועד"?

[והוסיפו התוספות, שלכאורה תיקשי יותר: לא לכתוב אלא "מקץ שבע שנים שנת השמיטה בבא כל ישראל ליראות", וממילא נדע דמחג

הסוכות איירי, שהרי בראש השנה אין חובת ראייה?! אלא שבזה יש לומר, שהייתי מפרש שהכוונה היא לחג המצות; אבל הקושיה הראשונה שלא לכתוב "במועד", בעינה עומדת]. ותירצו, דאי כתיב "בבא כל ישראל" בלבד, היה משמע מזה דדוקא מתחלת המועד דהיינו יום ראשון עצמו, ולכך כתיב "במועד", דמשמע בתוך המועד, מיהו אהני "בבא כל ישראל", דמינה ילפינן דהזמן הוא בתחלת חול המועד ולא ביום ב' או ג' דחול המועד.

ב. ואם תאמר: מנין שבמוצאי יום טוב ולא ביום טוב עצמו?

פירש רש"י, משום שצריך להתקין בעזרה בימה של עץ, ואין תיקון זה דוחה לא שבת ולא יום טוב, ומערב יום טוב אי אפשר לתקן את הבימה, משום דוחק המקום שבעזרה. ומקורו הוא מהירושלמי שנזכר לעיל עמוד א בהערה 13.

והתוספות תמהו על דבריו, כי אם גזירת הכתוב היא שהזמן הוא בתחלת מועד דהיינו יום טוב ראשון דוקא, יקראו בלא בימה, כי מהיכי תיתי שהבימה מעכבת, ואיך נדחה משום זה את